

פיתוח אקדמי

פיתוח חומרי למידה המותאמים להוראה מרחוק הוא גולת הכותרת של העשייה באוניברסיטה הפתוחה. תהליך הפיתוח הוא ארוך, מורכב ותובעני. מעורבים בו אנשי האוניברסיטה הפתוחה – חברי סגל אקדמי, עורכים ואסיסטנטים בעלי ידע וניסיון בהכנת חומרים ללמידה עצמית, ולצדם אנשי אקדמיה מאוניברסיטאות שונות, מומחים בנושא הקורס.

ספרי הלימוד הקלאסיים של האוניברסיטה הפתוחה – בשנים האחרונות נהוג לדבר על "ספרי האו"פ" – הם לביִלְבָה של העשייה האו"פית. אלה חומרי הלימוד הבסיסיים של תלמידי האו"פ, שמם יצא למרחוק והם משמשים סטודנטים ומורים גם במוסדות אקדמיים אחרים בארץ. ספר או"פי במתכונתו הקלאסית מגיש את חומר הלימוד בדרך דידקטית, והוא ידידותי ללומד. הטקסט של ספר הלימוד האו"פי, ובכללו החומר האוירי, מנהל דיאלוג עם הלומד. משולבות בו שאלות למחשבה, שאלות ותשובות בצדן ושאלות סיכום ברמות קושי שונות, וכן מובאים בו סיכומי ביניים וסיכומים אינטגרטיביים של הדיונים ועזרים דידקטיים אחרים. הוא למעשה החלופה לשיעור ולתרגיל במתכונת פנים־אל־פנים. מכאן המוסכמה האו"פית "הספר הוא המורה". בספר קורס ברמה רגילה נכתב הטקסט בדרך כלל במיוחד עבור האו"פ, ואילו ספרי קורס ברמה מתקדמת הם לרוב קובצי מאמרים שאליהם נלווים דיונים מנחים והדרכה בקריאה.

בשנים האחרונות גדל מספר הקורסים המוגשים לסטודנט במתכונת חדשנית. מקצתם קורסים המבוססים על ספרים קיימים ומרביתם קורסים המבוססים על עזרים טכנולוגיים, כגון קורסים שהמארז שלהם כולל, לבד מחומרים כתובים, גם תקליטורים של לומדות או הקלטות של שיעורים בווידיאו, קורסים שעיקרם הרצאות מוקלטות באולפן אופק, וקורסים הנלמדים כהרצאה פנים־אל־פנים בכיתה ממש, המועברת לרחבי הארץ בוועידת־חוזי (וידיאו־קונפרנס) או כהרצאה מוקלטת בווידיאו.

האוניברסיטה הפתוחה מציעה כ־600 קורסים במגוון רחב של תחומי דעת. כדי לשמור על עדכונם של הספרים ועל רמתם האקדמית הגבוהה, החליטה האוניברסיטה להעמיד בראש סדר העדיפויות שלה את עדכונם של קורסים שהתיישנו, ואפילו את החלפתם – והיא פועלת בעניין זה במלוא המרץ.

מוסיקה ורעיונות חברתיים
 תולדות הג'ז
 תולדות המוסיקה המערבית א*
 תולדות המוסיקה המערבית ב
 הסגנון הקלאסי
 המוסיקה של יוהן סבסטיאן באך (עדכון)*
 נרטיב: עיון רב תחומי
 מיתוס ואתוס בקולנוע ובהיסטוריה
 תיאוריה קולנועית: בין הצופה למסך
 ז'אנרים של המותחן בקולנוע*
 זיכרון, טראומה ופנטזיה בקולנוע האמריקאי העכשווי
 מזרח ומערב בקולנוע הישראלי (עדכון)
 תולדות הקולנוע: מהוליווד הקלאסית לניאוריאליזם
 האיטלקי (עדכון)
 תיאטרון בחברה*

המחלקה להיסטוריה, פילוסופיה

ומדעי היהדות

קורסים שפיתוחם אושר השנה

העבודות בעת העתיקה
 מבוא לתולדות היהודים בימי הביניים
 יהודי רוסיה במאה ה־20*

קורסים בפיתוח

המחלקה לספרות, ללשון ולאמנויות

קורסים שפיתוחם אושר השנה

מבוא לאמנות המודרנית
 המוסיקה הערבית במזרח התיכון
 לשון האמנויות
 הסיפורת הישראלית בשנות השישים (עדכון)
 החיזיון השקספירי (עדכון)
 מגדר, נשיות ופמיניזם בדרמה מודרנית
 עברית כשפה שנייה

קורסים שפיתוחם נמשך השנה

מבוא לבלשנות תיאורטית
 היבטים כוליים ביצירות הרב תחומיות באמנות המאה
 העשרים
 "טבע דומם" ממקבץ חפצים לחפצים ברשות עצמם*
 אמנות הביצוע
 מבנים הרמוניים א
 מבנים הרמוניים ב

* קורס שפיתוחו עומד להסתיים ובקרוב יוחל בהוראתו.

תהליכי חילון בתרבות היהודית בעת החדשה מתודולוגיה של הוראת ההיסטוריה* הכשרה מעשית בהוראת ההיסטוריה – פרקטיקום*

קורסים שפיתוחם נמשך השנה

פרקי תלמוד (עדכון)
 משיחות, אמונה ומינות: התנועה השבתאית והחברה במאות ה'17-18
 ארץ ישראל בין נצרות ואיסלאם, 1099-324
 התפתחותו של הכוח המזוין היהודי בארץ ישראל נשים בחברה היהודית בארץ ישראל (1882-1948)
 על סף העת החדשה, אירופה: 1600-1350
 עלייתה ונפילתה של הקיסרות הסינית
 תור האבירות: מערב אירופה במאות ה'12 וה'13
 עיתונות יהודית: תקשורת, זהות, לאומיות, 1840-1939
 יוון הקלאסית (עדכון)
 מבית לאומי למדינה בדרך
 דמוגרפיה פוליטית במדינות ערב במאה העשרים*
 המזרח התיכון בימינו
 מבוא ללוגיקה
 פילוסופיה של הנפש בתקופתנו
 המחשבה המדינית היהודית בימי הביניים
 מבוא לתולדות הספרות המיסטית היהודית
 שוויון ואישוויון: מבט פילוסופי*
 בעיות בפילוסופיה של המוסר (עדכון)

המחלקה למדעי הטבע והחיים

קורסים שפיתוחם אושר השנה

ניהול והערכה של פרויקטים עתירי טכנולוגיה
 גנטיקה [לשעבר ממנדליזם להנדסה גנטית] (עדכון)
 תאי עצב (עדכון)

קורסים שפיתוחם נמשך השנה

אימונולוגיה [לשעבר תורת החיסון] (עדכון)
 ביואינפורמטיקה: אנליזה של רצפים וגנומים
 תורת הקוונטים ב: קשר כימי*
 גלים ואופטיקה
 פיסיקה גרעינית
 ספקטרוסקופיה של מינרליים
 כימיה כללית
 מעבדה בכימיה איאורגנית
 ביוכימיה I – חלבונים: מבנה ותפקוד (עדכון)

* קורס שפיתוחו עומד להסתיים ובקרוב יוחל בהוראתו.

ביוכימיה II – פחמימות, ליפידים וחומצות גרעין (עדכון)
 מעבדה בביוכימיה של חלבונים (עדכון)
 הסוציוביולוגיה ונגזרותיה: מדע במחלוקת (לתואר שני)
 עולם החיידקים (עדכון)
 פאונסטיקה של חולייתנים (עדכון)
 אנליזה של ניסויים (עדכון)
 אלקטרוניקה I (עדכון)
 אלקטרוניקה II (עדכון)
 מבוא למטאורולוגיה (עדכון)

המחלקה למתמטיקה ולמדעי המחשב – החטיבה למתמטיקה

קורסים שפיתוחם נמשך השנה

מבוא לאנליזה פונקציונאלית (עדכון)*
 נושאים במתמטיקה לתלמידי מדעי החברה (עדכון)
 הרחבת שדות ותורת גלואה (עדכון)

המחלקה למתמטיקה ולמדעי המחשב – החטיבה למדעי המחשב

קורסים שפיתוחם אושר השנה

לוגיקה למדעי המחשב
 אלגוריתמים (עדכון)
 כריית מידע
 נושאים מתקדמים במערכות בסיסי נתונים (עדכון)*
 מבני נתונים ומבוא לאלגוריתמים (עדכון)
 אלגוריתמיקה – יסודות מדעי המחשב (עדכון)
 קומפילציה (עדכון)
 סמינר: אלגוריתמים מקוונים (לתואר שני)
 סדנה בתקשורת מחשבים*

קורסים שפיתוחם נמשך השנה

חישוביות ביולוגית*
 מבוא לתורת החישוביות והסיבוכיות
 אנליזה נומרית*
 סדנה במערכות הפעלה (עדכון)*
 תכנות מתקדם בשפת JAVA (עדכון)
 מעבדה בתכנות מערכות (עדכון)
 עקרונות מערכות הפעלה (עדכון)
 אבטחת מערכות תוכנה (לתואר שני) (עדכון)
 מודלים ושיטות איפיון של מערכות מקבילות ותגובתיות
 (לתואר שני)
 מערכות ספרתיות (עדכון)*
 עקרונות פיתוח מערכות מידע (עדכון)

סוגיות נבחרות במדיניות החוץ של ישראל (עדכון)*
 מדיניות ציבורית
 הכלכלה המדינית – עיון במקרה הישראלי (הוסב לתואר ראשון)
 קלאסיקה בחקר התקשורת: מבט מחדש*
 דיני תקשורת ואתיקה עיתונאית בישראל
 תקשורת: טכנולוגיה, חברה ותרבות (עדכון)
 מדיניות תרבות
 דמוקרטיה ופמיניזם: סוגיות נבחרות (לתואר שני)
 הדמוקרטיה הנוצרית: מפלגות, הוגים, בוחרים ודת באירופה (לתואר שני)
 שוויון ואי-שוויון: מבט פילוסופי (לתואר שני)*

המחלקה לניהול ולכלכלה
קורסים שפיתוחם אושר השנה
 היסטוריה כלכלית¹

קורסים שפיתוחם נמשך השנה
 כלכלה ניהולית
 מבוא לכלכלה מאקרו ללא כלכלנים WinEcon*
 כלכלה ציבורית
 חשיבה אסטרטגית – תורת המשחקים ושימושיה בכלכלה ובניהול*
 שיטות אופטימיזציה לא ליניארית*
 ארגונומיה
 ניהול פרויקטים לתלמידי תעשייה וניהול
 מבוא למכטרוניקה*
 מערכות ייצור משולבות מחשב*
 ניהול פרויקט ואיכות
 תורת חקר העבודה
 ניהול השיווק (עדכון)
 דיני חוזים (עדכון)
 מסיים ב
 דוחות כספיים מאוחדים
 יסודות החשבונאות (עדכון)
 יסודות החשבונאות לחשבונאים (עדכון)
 חשבונאות פיננסית מתקדמת
 מבוא למשפט ויסודות המשפט*
 יסודות המשפט העסקי
 ארגון ענפי (לתואר שני)
 אסטרטגיה עסקית תחרותית (לתואר שני) (עדכון)

המחלקה לחינוך ולפסיכולוגיה
קורסים שפיתוחם אושר השנה
 נירופסיכולוגיה קוגניטיבית*
 הכנסת שינויים למערכת החינוך (עדכון)
 מבוא לחינוך מיוחד (לשעבר: סוגיות בחינוך מיוחד) (עדכון)

קורסים שפיתוחם נמשך השנה
 פסיכולוגיה קוגניטיבית (עדכון)
 הפסיכולוגיה של השיפוט האינטואיטיבי (עדכון)
 שיטות מחקר במדעי החברה: עקרונות המחקר וסגנונותיו (עדכון)
 פסיכולוגיה התפתחותית (עדכון)
 דידקטיקה של הוראת מדעי החברה*
 הכשרה מעשית בהוראת מדעי החברה – פרקטיקום

המחלקה לסוציולוגיה, למדע המדינה ולתקשורת

קורסים שפיתוחם אושר השנה
 מבוא לאנתרופולוגיה (עדכון והרחבה)*
 אמצעי התקשורת בישראל (עדכון)
 תרבות, תקשורת ופנאי בישראל (עדכון)
 היסטוריה דיפלומטית מ-1945-1900 (עדכון)*
 דת ומדינה: היבטים פילוסופיים (עדכון)
 דת ומדינה: היבטים פילוסופיים (לתואר שני) (עדכון)

קורסים שפיתוחם נמשך השנה
 אתניות יהודית בישראל: מהגמוניה אשכנזית למשא ומתן במציאות מורכבת
 ריבוד: סוגיות באי-שוויון חברתי (עדכון)*
 סוגיות בסוציולוגיה של האינטרנט ושל תקשורת מקוונת*
 החברה הפלסטית מ-1948 עד ימינו: סוגיות נבחרות
 מבוא לספורט וחברה*
 מבוא לסוציולוגיה של העיר*
 סוציולוגיה של התרבות
 אזרחות: תיאוריה ופרקטיקה
 מלמעלה למטה: תנועות חברתיות ומחאה פוליטית (הרחבה)
 ג'נוסייד (רצח עם)
 משטרים דמוקרטיים*
 חברה, פוליטיקה וכלכלה
 הקולוניאליזם האירופי: רעיון, יישום והתנגדות
 דיקטטורות במאה העשרים

1 הקורס יילמד גם במחלקה המחלקה להיסטוריה, פילוסופיה ומדעי היהדות.

* קורס שפיתוחו עומד להסתיים וברוב יוחל בהוראתו.

דיני הסחר הבין־לאומי (לתואר שני)
 מדיניות ציבורית: מתיאוריה למעשה (לתואר שני)
 עקרונות ועיקרים במיסוי הכנסה (לתואר שני)
 הערכת התפקוד בארגון: התפתחות ושינוי (לתואר שני)

תרגום קורסים לערבית

בעקבות המלצות ועדת דותן שבדקה את טיפול האו"פ בסטודנטים ערבים, הוחלט לתרגם לערבית שישה קורסים מבואיים, כדי לסייע לסטודנטים דוברי ערבית בשלבי הלימוד הראשונים שלהם באוניברסיטה הפתוחה. התרגום ממומן בתרומה ייעודית. לניהול הפרויקט הוקמה ועדת היגוי שבחרה את הקורסים ומנהלת את שלבי תרגומם. הוועדה החליטה גם להכין תכנית מעטפת לתמיכה ועזרה לסטודנטים דוברי ערבית.

אנגלית – הבנת הנקרא

במהלך השנה נמשך תהליך פיתוחם ושכתובם של חומרים כתובים ומקוונים בקורסים בהבנת הנקרא ברמה האקדמית (A), וזאת – תוך כדי הוראתם כפילוט. ברמות נמוכות יותר, B ו-C, הסתיימו פיתוח החומר הכתוב של הקורסים ופיתוח הלומדה לקורסים המקוונים.